

NÝTT! NÝTT! NÝTT!

NÝTT!

Bjóða vinfólki í Klubban "GOTT KVØLD" verður í Havnar Klubba

Leygarkvöldið 28. mars 1998

Til matna frá kl. 19.00-23.00:

Fiskadiskur v./ choron sós,
Oksaháryggur v./ eimsepli og
soppa sós
Kaffi omaná

Til dansin spæla
Rúna & Heygadreingirnir

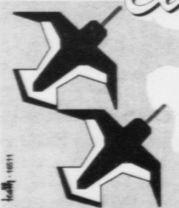
KOSTNAÐUR kr. 250,-

Tey, ið bara koma til dansin
gjalda kr. 80,-

VINARLIGAST
BÍLEGGIÐ BØRÐ
FRAMMANUNDAN
Á TEL. 1.1552 ella 1.2736

VÆLKOMIN

TJÓÐVELDIS

hóskvöld í *café* Mettustovu

Tjóðveldisfólk og tey,
ið hava áhuga fyri føroyskum
tjóðveldi, hittast til prátt
og hugna í Mettustovu
hóskvöldið 19. mars kl. 19.30.
Nýggir limir kunnu tekna seg
á caféini ella við at senda
navn og bústað til
Postmogu 3060, 110 Tórshavn

SUDURSTREYMOYAR TJÓÐVELDISFELAG

ØLL vilja hava

SOSIALURIN

SOSIALIN

Viðmerking

Nakrar stillar hugleiðingar eftir greytatos á breyt

Eg veit ikki, hvat komið er omanyvir statsskald okkara, Jóanes Nielsen, men er tað nakar, sum kann nevast sambandsskald, so má tað vera Jóanes sjálvur

Herfyri hevur Jóanes Nielsen havt einar tvær hugleiðingar um eitt og annað samfelagsligt í Dimmalætting, tann fyrri var um málning í eini kirkju, sum sambært hesum statsríkna høvundi varð givin kirkjuni av einum fyrrverandi bankastjóra í sálarneyð, eitt slag av avlæti, og tann seinna var um pengar til føroyska útgávu og høvundar.

Jóanes kærði seg um, hvussu lítið hesir ymisku grunnar lata til bókaútgávu og høvundar, og hann vildi hava meiri pengar. Hetta var so ið hvussu er tað sum eg fekk burtur úr hesi heldur ógreiðu hugleiðing sum einki hæddarpunkt hevði.

Og í Vetrarbreytini mána kvöldi datt so aftur práti inn á føroyska mentan, kanska serliga skaldskap, tá ið tvey umboð fyri skaldskapin vóru á vitjan á breytini, sæð í ljósinum av heimastýrslógini, og sum eg skilti vóru bæði Jóanes og Jonhard Mikkelsen – partvis – samdir um, at heimastýrslógin hevði ikki ríkað okkum á nakran hátt skaldskaparliga. Áðrenn hana, í 30-árunum, tá ið tvær av bókum Williams vórðu skrivaðar, sambært Jóanes, var okkara størsti skaldskapur komin undan kavi, men síðan tá ið høvdu bókurnar einki innihald havt. Og Jonhard helt, at vit dugdu ikki í sama mun sum teir gomlu at siga eina søgu.

Eg fari ikki í hesi viðmerking at leggja meg út í prátið, hvørt heimastýrslógin hevur verið við til at kóvt føroyska pennin ella ikki, soleiðis at skilja, at hann onga hugkveikning hevur havt av heimastýrslógini ella hin vegin fingið tað, tí tað hevði verið tað sama sum at sagt, at síðan kvotulógin kom í gildi fingur vit verri fisk, og kom ein abortlóg í gildi, ja so fingur vit verri børn.

Og í somu sending datt

so prátið inn á armóðina sum er besta kelda til gyltan skaldskap, og minnst meg rætt var tað Jóanes sum kom við hesi til allar tíðir galdandi lóg. Í sama anddrag segði Jóanes so eisini, at føroysku rithøvundarnir máttu hava meiri pengar, tí annars fingur teir ikki umstøður at fortelja sína søgu. Eitt sera áhugavert paradoks í míni verð, men lat tað fara.

Tá ið eg nú seinastu tíðina havi hoyrt henda statskassaríkna høvund úttala seg, hevur tað størst sæð bert verið um pengar, og á ein hátt skilji eg henda rithøvund sum hevur havt so gyltar umstøður at arbeiða í. Nú sigur hann seg bert hava eitt ár eftir í danska statskassanum, har hann søkti eftir pengum og fekk, og tað er farið at ørkymla og tyngja, at hesin kapitaldansur hjá umboðnum fyri gummi-stivlamenteina syngur síni allarseinastu vers.

Nú dugi eg ikki at meta um, hvussu mennandi hesin guldansur hevur verið fyri persónin Jóanes Nielsen, men eg dugi at siggja, hvørja ávirkan hann hevur havt á skaldskap hansara. Seinasta verkið, Páskaðónin, sum hann skrivaði í 5 ár, er besta prógv um tað. Og skal okkara skaldskapur dvølja á hesum stóði so forbarri tann almáttugi okkum.

Jóanes Nielsen er besta dømi um, at hvussu nógvan pening danski statskassin so drenar í henda høvund, so hjálpir tað einki á hansara skrivikynstur og søgan verður ikki betri av tí, at hann fær 660.000 krónur í 3 ár. Og innihaldi í søguni verður ið hvussu so er ikki betri, tað hava vit sæð.

At tosa um pengar og armóð at hesi bæði skulu verða drívmeini í hvør sín um lagi ella í sama lag til tess at vit fáa stórskaldskap – sambært Jóanes Nielsen

– er tað sama sum at siga, at gevur tú einum blindum fleiri túsend brillur fer hann at læra at siggja, og tekur tú tær frá honum, ger hann tað eisini.

Uttan mun til um vit fingur eina heimastýrslóg ella ikki, so var ein smádrongur føddur í Føroyum sum fór at skriva skaldskap bæði fyri og eftir at heimastýrslógin kom í gildi, og skaldskapur hansara er allur góður, bæði tann fyri heimastýrslógina og tann eftir, ja ikki minst tann eftir.

Tá ið tosað verður á slíkan hátt at heimastýrslógin verður drigin inn í skaldskapin, so komi at hugsa um tónaskaldini í gamla Sovjetsamveldinum, sum ikki sluppu at framføra sín tónleik í heimalandinum, tí hann var ikki kommunistiskur. Og júst tað, at hesin tónleikur var bannaður í gamla Sovjetsamveldinum, gjørdi, at vit vestanfyri tóku ímóti honum við opnum ørnum, uttan tað at skilja hann.

Og tá ið norðið var við eisini, at vit keipa ikki bókum longur, er tað ikki so ilt at skilja. Bókin hevur ikki tað sentrala pláss í samfelagnum í dag, sum hon hevði fyrr í tíðini. Jack London skrivaði frá sínum ævintýrum í bók og fólk keyptu bókum hansara, men vit siggja tey á filmi, og skjótt fara vit at kunna lesa allan skaldskap á Internetinum. Hetta er rákið og hetta fáa vit einki gjørt við.

Heimurin er bæði minkaður og øktur, og vit fáa størri og størri atgongd til hann bæði á ein og annan hátt. Uttan mun til um vit hava eina heimastýrslóg, kvotulóg ella abortlóg.

Søgán í skaldskapinum er ikki so forkunnug longur sum hon var fyrst í hesi öldini, og tí eru fólk eisini farin meiri og meiri at lesa science-fiction og krimi, tey vilja hava okkurt annað og nýtt, hitt er einki spennandi

meiri, vanligi skaldskapurin, vanligi gerandisdagurin. Men tann gamli frásøguháturin kemur fram aftur, alt til sína tíð, og tá verður tað, sum verður skrivað nú, lisið og skilt og hálvað, sum vit gera í dag av tí gamla. Ikki tí vit ongan pening fingur úr landskassanum, frá Mentunargrunninum, ella tí vit stóðu á figgjarlógini, ella tí heimastýrslógin var til viðgerar, men tí vit høvdu nakad at fortelja sum samtíðin ikki dugdi at skilja. Og tá fáa vit so eisini yrkjarar sum teir gomlu, sum fólk skilti.

Høvudstrupulleikin hjá okkum í dag, er tann, at vit hava læst okkum føst í, at tað eru bert teir gomlu rithøvundarnir sum duga at skriva. Sami trupulleiki sum Jonhard Mikkelsen var inni á, tá ið hann tosaði um føroyska málið í skúlanum! Jonhard nevndi um skúlabókur sum enn verða brúktar, sum hann eisini brúkti, og tað er tað sama við skaldskapinum, teir ungu og nýggju høvundarnir verða als ikki lisið í skúlanum!

Hvør er tað fyri ein myndugleiki, sum sigur, at William Heinesen dugdi betur at skriva enn Gunnar Hoydal?

Hvør er tað fyri ein myndugleiki sum hevur felt tann dóm, at mín skaldskapur ikki kann brúkast eins væl innan skúlans gátt sum tann hjá Jens Paula Heinesen?

Hvør er tað fyri ein myndugleiki sum hevur avgjørt, at yrkingar hjá Carl Jóhan Jensen skulu innstillast til norðurlendsku virðislónina upp í fleiri ferðir og ikki tær hjá Heðin M. Klein?

Sjálvur havi eg funnið eitt svar til hesar spurningar, men havi ongan hug at koma við tí á hesum sinni.

Ólavur í Beiti

**Lesið
feskastu
tíðindini á
interneti-
num**

www.sosialurin.fo

**Sosíalúrin – brúka okkum,
tá tú brúkar teg!**